

PEKKA ERVAST

JUMALAINEN SUUNNITELMA JA
TEOSOFIA KÄYTÄNNÖSSÄ

RUUSU-RISTI

PEKKA ERVAST

JUMALAINEN SUUNNITELMA JA
TEOSOFIA KÄYTÄNNÖSSÄ

RUUSU-RISTI

Pekka Ervast

*Jumalainen suunnitelma ja
teosofia käytännössä*

Aiheesta »teosofia käytännössä» eli »käytännöllinen teosofia» on aikomukseni tänään vähän puhua. Ja kun ajattemme tätä aihetta, silloin epäilemättä muistuu mieleemme Madame Blavatskyn sanat, hänen mielipiteensä, jonka hän usein toisti, että ihmiset ovat täällä kristikunnassa väsyneet saarnoihin kiltteydestä ja hyvyydestä, väsyneet saarnoihin siitä, että heidän pitää olla siveellisiä, pyrkii kunnon kansalaisiksi kaikin tavoin, että heidän päämääränään on olla mallikelpoisia, siveellisiä, kun ei kuitenkaan osata selittää, minkä tähden pitää niin olla. Ihminen ei tyydy ainoastaan ylimalkaiseen kehoitukseen: »sinun pitää olla kiltti ja hyvä» — hän tahtoo tietää, minkä tähden hänen pitää olla kiltti ja hyvä.

Tällainen oli Madame Blavatskyn mielipide. Sentähden olemme tottuneet teosofisessa maailmankatsomuksessa aina korostamaan juuri syitä, selittämään, minkälainen elämä on, mitä varten me olemme maailmassa ja minkälainen on tämä kosmos. Meidän teosofisessa liikkeessämme on totuttu tällä tavoin esittämään elämän siveellisiä arvoja, elämän metafysiikkaa, ja sitten vasta elämän käytännöllistä etiikkaa suoranaishen seurauksena tästä metafysiikasta. Näin olemme tottuneet ja näin on oikein. Koska kuitenkin kaikki ns. siveelliset kysymykset ovat sängen lähellä ihmisiä, totuuden etsijöitä, koska elämäkatsomus, todellinen elämänymmärrys, ei voi jäädä ainoastaan teorioihin, vaan on myös muuttuva käytännöksi — Goethenkin sanojen mukaan »Harmaata, kallis ystävä, on kaikki teoria, viheriä vain elämän kultainen puu», — niin on luonnollista, että me totuuden etsijöinä johdumme

ajattelemaan omaa elämäämme ja käytännöllistä teosofiaa yleensä, ja silloin voimme joutua erilaisiin määrittelyihin aina sen mukaan, miltä kannalta osaamme asioita katsella.

Tiedätte, että myöhempanä teosofisena aikana on ruvettu paljon puhumaan ns. Jumalan suunnitelmasta. Madame Blavatsky ei sitä korosta, mutta myöhemmissä teosofisissa kirjoissa on siitä usein puhuttu ja kristillisissäkin piireissä on ruvettu puhumaan jumalallisesta suunnitelmasta — myös Jumalan suunnitelmasta. Epäilemättä tällainen suunnitelma on olemassa, sillä me huomaamme, että elämässä, maailmassa, on aina järkeä kaiken takana. Ja kun käytämme sellaista sanaa kuin suunnitelma, sisältää se sana itsessään jotakin järjestystä, jota ihminen järjestellään voi ymmärtää; muuten ei voisi käyttää sellaista tarkoin määriteltyä sanaa kuin suunnitelma.

Koska näin on, me voimme syystä kysyä, eikö Madame Blavatskyn tajunnassa liikkunut mitään ajatusta tuollaisesta järjestelystä elämän tarkoituksesta. Siihen vastaamme heti: luonnollisesti Madame Blavatsky, jos kukaan nykyaikaisista teosofeista, tiesi suunnitelmasta. Mutta minkä tähden hän ei sitä sanaa käyttänyt? Siitä yksinkertaisesta syystä, että tuo sana on omiansa johtamaan meitä harhaan. Kun puhumme Jumalan suunnitelmasta, otaksumme, että on olemassa jokin jumalainen olento, joka ihmiskunnan elämälle on antanut ikäänkuin selvän ohjelman, olento, joka omassa ajattelussaan on suvainnut suunnitella jotakin. Madame Blavatsky ei mitenkään halunnut, että teosofit olisivat ruvenneet ajattelemaan asioita niin, sillä silloin on lähellä se vaara, että me voimme kuvitella tuollaisen suunnitelman enemmän tai vähemmän mielivaltaiseksi ja saatamme sen mukaan, miten käsitämme Jumalan, saada erilaisia kuvia hänen suunnitelmastaan, sellaisia kuvia, jotka voivat imarrella meidän persoonallisuuttamme, mutta jotka voivat olla hyvin kaukana totuudesta. Madame Blavatsky ei tahtonut, että me ihmiset totuuden etsijöinä taas lankeaisimme siihen erehdykseen, johon kristikunta on langennut, että elämän antajasta on tehty persoonallinen olento, joka melkein pä oikullisesti hallitsee maailmaa. Madame Blavatsky aina tahtoi korostaa meille Jumalan persoonattomuutta, käsittämättömyyttä. Mutta me voimme kysyä silloin, eikö Madame Blavatsky käsittänyt mitään taivaallisesta Isästä, siitä, kuinka suurta lämpöä tul-

vii meihin jumalaisesta olennosta, joka voi ottaa meidät syliinsä. Siltä näyttää, kun me luemme esimerkiksi »Teosofian avainta». Hän aina puhuu suuresta, ehdottomasta Elämästä, suuresta Absoluutista. Mutta tällä hän tahtoo korostaa sitä suurta, ihmeellistä totuutta, joka meille on selvä, kun vähän ajattelemme, että oli kuinka korkeita, jumalaisia olentoja tahansa maailmankaikkeudessa, kaiken takana on se absoluuttinen jumaluus, josta emme mitään voi tietää, mutta jonka ilmennys on Logos. Me emme tiedä mitään siitä jumaluudesta, joka on kaiken takana, johon kaikki uppoutuu, josta kaikki on lähtöisin. Tätä ajatusta Madame Blavatsky tahtoi meille ennen kaikkea korostaa. Hän tahtoi, että me emme unohtaisi sitä perustotuutta, että me emme voi nousta itse jumaluuden yläpuolelle ja sitä määritellä, meille jumaluus aina jää salaisuudeksi, vaikka tulisimme kuinka viisaiksi. Meidän yläpuolellemme aina jää jotakin niin suurta, meille aivan saavuttamatonta, niin että me olemme aivan kuin mitätön atomi tuossa olemisen salaisuudessa. Madame Blavatsky tahtoi aivan kuin sanoa, että elämällä, olemassaololla on ainoastaan yksi suunnitelma, joka ei ole mikään suunnitelma: me olemme olemassa sentähden, että olemme olemassa. — Sitten on aivan toinen asia, aivan luonnollinen asia sekin, että kun me elämme ajassa, vaikka tulemmekin itsetietoisesti ikuisiksi olennoiksi, korkeiksi jumaliksi, niin silloin meillä voi olla suunnitelma. Tällaisissa muodoissa, kuin sitä vietetään täällä maan päällä ja kuoleman jälkeisessä elämässä, elämällä on kyllä tietty tarkoituksensa ja suunnitelmansa. Ja mikä se on? Sen Madame Blavatsky ilmaisi aivan selvästi. Se on ihmisen täydellisyys. Jos siis voimme puhua jumalaisesta suunnitelmasta, joka koskee meidän elämäämme täällä maapallolla, silloin voimme sanoa: se jumalainen suunnitelma on meidän täydellisyytemme; se etappi, jonka me voimme nähdä ja käsittää, on inhimillinen täydellisyys, se ihmisihanne, jonka kaikki suuret vapahtajat ovat meille näyttäneet, jonka koko yksinkertaisuudessa kauneudessaan on näyttänyt Jeesus Kristus. Sitä varten me olemme olemassa täällä maan päällä.

Jos me siis ajattelemme, että on olemassa jumalaisia olentoja, että on olemassa jonkunlainen meidän aurinkokuntamme Logos, joka valvoo meidän elämäämme tässä aurinkokunnassa; silloin voimme puhua hänen suunnitelmastaan,

mutta sekin on vain tuo inhimillinen täydellisyys. Ja se ei ole millään tavoin hänen mielivaltainen suunnitelmansa, vaan se on hänen inspiraationsa, jonka hän on saanut tuosta suuresta Elämästä. Se ei ole mikään hänen päähänpistonsa, oikkunsa, vaan se on elämän välttämättömyydessä piilevä tarkoitus. Silloin oikeastaan huomaamme, kuinka tuollainen inhimillinen sana »suunnitelma», »tarkoitus», lyyhitystyön maahan todellisuuden edessä. Me ihmiset rajoitetulla järjellä teemme suunnitelmia, meillä on tarkoituksia, ja meidän täytyy niitä koettaa toteuttaa. Mutta meidän täytyy ymmärtää, että meidän aurinkokuntamme elämää johtavien jumalalaisten olentojen järki, ajatus, ei ole samassa määrin rajoitettu kuin meidän. Jos ajattelemme oikein nerokasta ihmistä, esimerkiksi säveltäjää, niin säveltäessään laulun hän ei tiedä mistään mielivaltaisesta suunnitelmasta; hän on tietoinen ainoastaan sisäisestä pakosta, siitä välttämättömyydestä, joka vaatii häntä säveltämään laulun. Samoin voimme myös ajatella, että puuseppä, jonka työnä on esimerkiksi tuolien tekeminen, ei myöskään mielivaltaisesti laadi suunnitelmia; häneltä on tilattu tuoleja, ja hän on tietoinen siitä pakosta, että hänen täytyy niitä tehdä.

Kun näin ajattelemme jokapäiväistä elämää, näemme jokaisen ihmisen suhteen, ettei mikään hänen työnsä tarkoitus ole täysin mielivaltainen. Vaikka hänen täytyy käyttää järkeään työtä suunnitellessaan, niin itse tuo työ on enemmän tai vähemmän tullut hänelle välttämättömyyden pakosta. Ja näin meidän täytyy ajatella myös jumalaisista olennoista; he ovat vielä enemmän tietoisia tästä välttämättömyydestä. Itse olemassaolo on välttämätön, ja kuta enemmän tietoisuus siitä kasvaa, sitä enemmän näköala avartuu. Ja kuta selvemmäksi tulee jonkin olennon käsitys välttämättömyydestä, sitä selvemmäksi tulee hänen sisäinen tuntemuksensa, että se on samalla vapautta. Kun ihminen ymmärtää, että jokin asia on hänen tehtävänsä, ja hän silloin suurella mielihyvällä, vastaanpanematta, alistuu sitä tekemään, silloin se välttämättömyys muuttuu hänelle onneksi ja autuudeksi; hän tulee yhä tietoisemmäksi siitä, mikä on olemassaolon perussävel. Olemassaolon perussävel on onni ja autuus. Mitä varten olisi muuten mitään olemassa? Se ei ole onnea missään nautinnon merkityksessä, vaan ääretöntä rauhaa, mitä suloisinta tasapainoa, sitä rauhaa, joka on maail-

man voittanut, niinkuin Jeesus sanoo. Meidän probleemamme on iloinen antautuminen välttämättömyydelle. Meidän aurinkokuntamme korkeimpien olentojen ja taivaassa korkeimman Jumalan viisaus, tietoisuus suunnitelmasta on vain siinä, että he ovat tietoisia välttämättömyydestä, siitä, että on oltava olemassa. Ja he, jotka ovat meidän yläpuolellamme, tuolla takana elämän salaisuudessa, tietenkin näkevät paljon selvemmin kuin me, mikä on se kulku, joka meillä on edessä, se kehitys, joka meillä ihmisinä on edessämme, jotta lähestyisimme tuota jumalaisen elämän vapautta. He näkevät selvästi, että meidän lähin päämäärämme ikuisella tiellä on täydellinen ihmisihanne. Ja kun he tämän selvästi näkevät, niin meidän kannaltamme tuntuu siis, kuin se olisi heidän suunnitelmansa meidän suhteemme, aivan kuin jumalat tai korkein Jumala, Logos, olisi suunnitellut meille tällaisen inhimillisen täydellisyuden. Kun ymmärrämme näitä asioita oikein, ei ole mitään väärää puhua jumalaisesta suunnitelmasta, mutta on vain ymmärrettävä, ettei se ole mitään mielivaltaista; ei kukaan ole sitä keksinyt; kaikki on välttämätöntä. Me ihmiset, jotka olemme aina valmiit astumaan harhaan, voimme, jos kiinnitämme ajatuksen ainoastaan tuohon suunnitelmaan ja käsitykseen, alkaa nähdä siinä kaikenlaisia yksityiskohtia. Meistä voi tuntua ja jotkut voivat nähdä, että siihen jumalaiseen suunnitelmaan kuuluvat sellaiset ja sellaiset vaiheet maan päällä. Myöhemmässä teosofisessa kirjallisuudessa on voitu viitata esimerkiksi siihen, että jumalaiseen suunnitelmaan kuuluu se, että tämän 5:n juurirodun perästä syntyy 6:s, ja 5:n alarodun perästä tulee 6:s alarotu, joka jo on syntymässä Pohjois-Amerikassa, ja että kaikkien näiden vuoksi on välttämätöntä, että Englanti pääsee maailmanvallaksi. Näin voimme kuulla viitattavan. Minusta tuntuu, että tällaiset viittaukset ovat sangen vaarallisia, jos ne käsitetään väärin. Ihminen voi ajatella: nyt on tarkoitus, että Englannin on tultava maailman herraksi, ja käytännöllinen teosofia on silloin sitä, että minun pitää auttaa Englantia pääsemään siksi. Ja jos me olemme kuulleet, että 6:s alarotu syntyy Pohjois-Amerikassa, niin voimme ajatella: minun on päästävä sinne; minun on päästävä hyviin väleihin niiden kanssa, jotka tätä asiaa puuhaavat, sillä en tahdo jäädä takapajulle silloin, kun kaikki tevät ihmiset rientävät sitä uutta sivistystä perustamaan;

täytyyhän minun olla siinä mukana juuri uranuurtajana, pionäärinä.

Näin me huomaamme, kuinka oma persoonallinen itsekyytemme nostaa päätään ja kuiskaa meille kaikenlaisia imarteluja meidän omasta etevyydestämme. Tällaisia ajatuksia voi nousta teosofienkin päähän, jos me puhumme jumalaisesta suunnitelmasta liian yksityiskohdittain. Meille voi helposti tulla sellaisia harhakäsityksiä, että maailman takana on poliittisia voimia, salaisia veljeskuntia, jotka harkitsevat, että tuo ja tuo rotu on hävitettävä maan päältä ja tuo kansa nostettava valtaan. — Minä voin aivan kuin sulkumerkkien sisällä sanoa, että maailman takana on kyllä näitäkin voimia, juuri astraalitasolla, veljeskuntia, jotka todella suunnittelevat, tahtovat ikäänkuin vetää meitä ihmisiä nenästä ja saada palvelemaan asioitaan. Ja jos emme ole Jumalan ystäviä, ikuisen Elämän palvelijoita, silloin voimme helposti langeta tuollaisiin houkutteluihin. Meitä ei pelasta mikään muu kuin se jyrkkä kanta ja selvä tieto, että Jumalalla ja jumalaisilla olennoilla ei ole tässä meidän kosmoksessamme mitään muuta suunnitelmaa kuin yksilöllisen ihmisen täydellisyys ja ihmiskunnan yhteinen täydellisyys Kristuksessa. Apostoli Paavali on tuon esittänyt selvästi, kun hän sanoo, »ettemme me enää eläisi, vaan Kristus meissä», että Kristus siis on meidän yhteinen minämme. Ei siellä ajatella mitään maailmanhallituksia, ei olosuhteita ja sivistyksiä; ainoa tarkoitus, jos siitä puhumme, on, että olisimme jäseniä Kristuksen ruumiissa, että olisimme yhtä Kristuksen ja toisemme kanssa, että olisimme yhtä, niinkuin Kristus on yhtä Isän kanssa.

Sitten on tietenkin selvää, että kuta alemmaksi laskeudumme tajunnan laajuudessa ja pyhien olentojen skaalassa, sitä enemmän voimme nähdä yksityiskohtia. On olemassa jumalaisia olentoja, jotka ottavat inspiraationsa vastaan suoraan Jumalalta, aurinkokunnan korkeasta Jumalasta tai ehdottomasta Elämästä. On olentoja, jotka asteettain ottavat vastaan näiden inspiraation sitä varten, että työskentelisivät niiden puolesta, toteuttaisivat niitä. Sentähden me ihmisetkin voimme jotakin ymmärtää oman elämämme suhteen ja yhteisen elämämme suhteen. Mutta meidän suunnitelmamme, päämäärämme, se, mikä on tullut Jumalalta meihin, on tuo inhimillinen täydellisyys. Mutta me tiedämme aivan

hyvin, ettemme voi sitä nyt tässä hetkessä toteuttaa: ensi hetken inspiraatiossa voimme yrittää, mutta hyvin pian huomaamme, että meiltä puuttuu esimerkiksi viisautta. Meillä voi olla hyvä sydän, puhtautta, veljeyttä — jotakin näistä ominaisuuksista, — ja silloin, kun näemme jumalaisen suunnitelman, se ominaisuutemme, joka on lähinnä jumaluutta, stimuloi meitä. Sellainen ihminen esimerkiksi, joka on puhdas, tuntee inspiraation hetkellä, kuinka jumalainen elämä on puhdas, hän aivan kuin ui siinä jumalaisessa puhtaudessa. Ja jos hän luulee, että hän saavuttaa täydellisyyden, hän huomaa hyvin pian erehdyksensä. Hän huomaa, ettei hän ole aivan väsymätön epätietoisyydessä, ei ole valmis astumaan vaikka alimpaan helvettiin moneksi miljoonaksi vuodeksi, jotta ihmiskunta saisi astua hänen päällensä, jos se ihmiskunta sillä tavoin nousisi vaikka yhden pienen askeleen ylöspäin. Hän ei ole ehkä valmis tähän. Hänen, joka tunsi olevansa täydellinen, pitäisi unohtaa koko puhtautensa ja etevyytensä ja lähteä toisten palvelijaksi! Hän voi tuntea pientä kammaa. Jos hän on rehellinen totuuden etsijä, hän huomaa: »Oi, kuinka mitätön minä olen, kuinka huono.» — Sillä jos hän olisi täydellinen, silloin hän tekisi niinkuin jumalaiset olennot tekevät, uhrautuisi miljooniksi vuosiksi sitä varten, että toisilla olisi vähän helpompaa. Silloin hän huomaa, kuinka kaukana hän on ihanteesta, kuinka mitätön hänen puhtautensa on, koska hän on näin heikko ja huono-olento. Hän huomaa, ja hänen pitää huomata: »Oi, kuinka pitkä on tie; oi, kuinka pitkä on vaellus! Hän tulee nöyräksi, ja hän huomaa, että hänellä todella voi olla jokin suunnitelma ja tarkoitus. Hän huomaa, että kuta alemmalla hän on elämän asteikossa, sitä selvemmäksi, yksityiskohtaisemmaksi hänen oma suunnitelmansa tulee. Ja silloin hän ymmärtää samalla, että kuta alemmalla siis ovat nuo olennot, jotka ovat tietoisia jumalaisesta inspiraatiosta, suunnitelmasta, sitä selvemmäksi voi heille käydä jokin yksityiskohta heidän itsensä suhteen. Minä voisin sanoa teille: ei suuri Elämä, eivät jumalaiset olennot ole suunnitelleet mitään olosuhteita, ei mitään kansoja, sivistyksiä, kulttuureja; ne ovat kaikki syntyneet aivan kuin olojen pakosta, sentähden, että jumalaiset olennot tekevät työtä materiassa, joka vastustaa, sentähden,, että me, jotka ikuisina olentoina olemme yhtä, me, jotka olemme heikkoja, opimme työskentelemään aineessa; sen-

tähden syntyy olosuhteita ja sivistyksiä. Muistakaamme tämä ero. Jumala ei ole tällaista suunnitellut; elämän välttämättömyydessä on ainoastaan tuo näkemys: Kristus-täydellisyys, meidän kaikkien yhteys Kristuksessa, Jumalan Pojassa, Logoksessa. Mutta tämän toteutuminen on sitten myös välttämättömyyden pakosta luonut ihmiskunnan historian, kaikkien näiden pallojen historian, kaikki meidän vaiheemme tällä pallolla. Ne ovat kaikki syntyneet jumalaisen suunnitelman toteutuessa välttämättömyyden pakosta, ei sentähden, että joku jumala olisi määrännyt: näin ja näin pitää olla — vaan koska olemassa olevat olennot työskentelevät ja ovat pakotetut työskentelemään tiettyjen elämänlakien puitteissa. Me emme voi muuttaa jaksottaisuuden lakia, sitä, että esimerkiksi päivä seuraa yötä, kesä talvea jne., me emme voi muuttaa sitä, että tällainen pallo kuin tämä maapallo, ei kestä ikuisia aikoja: me olemme pakotetut mukautumaan siihen. Jos emme voi saavuttaa täydellisyyttä tällä maapallolla, meidän täytyy se saavuttaa jollakin toisella pallolla. Mikään ei ole siinä merkityksessä edeltäkäs in määrätty, niinkuin jotkut teologit ovat ajatelleet ja johon apostoli Paavali eräässä kirjeessään antaa aiheita, että jokin jumalainen olento on suunnitellut näin: tuo ja tuo ihminen joutuu kadotukseen, nuo ihmiset pelastuvat. Sillä tavoin ei mikään ole edeltäkäs in määrätty, mutta se ei estä sitä, että nuo jumalaiset olennot voivat nähdä, mikä luonnostaan seuraa, mikä on kuin välttämätöntä tuon ihmisen suhteen, tuon ja tuon ihmisryhmän suhteen, sentähden, että yksilöt, kansat ja olosuhteet ovat sellaisia kuin ovat. Voidaan siis nähdä eteenpäin, mutta se ei ole samaa, kuin määrätä itse, että niin pitää olla. Sen tähden kaikki viisaat astrologit aina vanhasta Kaldeasta lähtien ovat sanoneet, että tähdet kallistuvat siihen suuntaan, antavat niitä ja niitä taipumuksia, mutta eivät pakota. Siis se merkitsee yksilön suhteen, että vaikka me voimme taivaan ulkonäöstä lukea, minkälainen on tuo ihminen, mitä ominaisuuksia hänellä on, mitä vanhaa karmaa, ja ehkä senkin, miten hänen elämänsä tulee kulkemaan, voimme määrittellä siis edeltäkäs in hänen elämänsä, niin ei tämä kaikki sittenkään ole välttämättä totta. Jos ihminen vetoaa omaan jumalaisuuteensa, siihen, että hänkin on suuren välttämättömyyden, ehdottoman Elämän poika, että hänessäkin on Logos, silloin hän voi nousta tuon pienemmän välttämät-

tömyyden yläpuolelle ja ottaa avuksi suuremman välttämättömyyden.

Sentähden voimme sanoa, että se välttämättömyys, se suuri jumalainen suunnitelma, että meidän on tultava täydellisiksi, on korkeampi kaikkia pienempiä välttämättömyyksiä. Siis siihen voimme aina vedota, se on meidän tehtävä, jos synti ja kaikki pahan voimat koettavat vetää meitä alas. — »Katso, kuinka me voimme vetää sinut lokaan, teemme sinut pahaksi ja huonoksi!» Jos nuo pahat voimat meissä sillä tavoin puhuvat, niin voimme vedota siihen suureen välttämättömyyteen, että meidän on tultava täydellisiksi. Kristus on meissä, täydellisyiden ihanne elää meissä, se kaiken voittaa. Me olemme tietenkin hädässä, jos me itse persoonallisina olentoina rupeaisimme taistelemaan kaikkia voimia vastaan, jotka meidän ympärillämme riehuvat, mutta kun me vetoamme Jumalaan, Kristukseen, kun täydellisessä luottamuksessa sanomme: »Onhan välttämätöntä, että minun pitää saavuttaa elämän ihanne, elämän täydellisyys, koska minussa on Kristus» — silloin on kuin Kristus meissä sanoisi: »Mene pois minun tyköäni, saatana!» — niinkuin kerrotaan evankeliumissa, että Jeesus Natsaretilainen sanoi. Kristus ajaa pois nuo äänet, sillä vapahtajalla on valta, ja vapahtaja on meissä.

Mutta kun olemme tällä tavoin tien alussa, me emme osaa aivan selvästi ja ilman muuta vedota vapahtajaan; meillä voi olla kaikenlaisia epäilyksiä: »En tiedä, onko minussa vapahtaja; en tunne häntä; ei kukaan kuule minua, jos huudan hädässäni; kuinka voin huutaa avuksi Kristusta, kun en tiedä, uskonko häneen?» Näin me ihmiset saatamme ajatella; se on meidän kokemuksemme; ei meidän tarvitse olla sokkosilla itsemme kanssa. Meidän pitää ymmärtää, ettemme voi vedota vapahtajaan, emme vedota Jeesus Kristukseen, jollemme tunne häntä itessämme, jos emme edes ole tehneet itse, mitä olemme voineet, sillä hyvin vanha sääntö, joka pitää paikkansa, on se, että jumalat auttavat ainoastaan sitä ihmistä, joka itse ensin auttaa itseään niin pitkälle, kuin hänelle on mahdollista. Ja minä sanon, että uusi ihmiskunta, joka on tuleva Vesimiehen merkissä, tulee ymmärtämään erään asian, sen, ettei ole syytä ruikutella. Ei siis niin, kuin entiset mummot, jotka puhuivat omasta matomaisuudestaan ja syntisyydestään ja odottivat, että Jumala pelastaisi hei-

dät. Ei, uusi ihmiskunta tulee pyyhkimään pois sellaiset heikkoudet; se tulee ymmärtämään, että elämä on meidän omaa »jobbiamme» (työtämme) ja sanomaan Jumalalle:» Kyllä minä koetan pärjätä itse; tämä on minun omaa hommaani, ole Sinä rauhassa: sitten vasta kun olen joutunut suureen hätään, tule minua auttamaan.» — Sillä tavoin tulevaisuuden ihmiset tahtovat olla voimakkaita, itse yrittää; eikä se ole häpeä eikä kunnia; se on luonnollista ihmisille.

Kun ihminen näin ajattelee, hän kysyy: »Miten voin käytännössä päästä eteenpäin, mikä probleema minulla on ratkaistavana?» Silloin ihmisen pitää käyttää parasta ajatuskykyään, ja hän huomaa, että kun hän on ruumistunut tähän elämään, hänellä on myös jokin työ tässä elämässä tehtävänä. Tietenkin korkein ihanne aina olisi se, että hän voisi olla Jumalan poika, joka voi kulkea läpi elämän enkelinä, lähettiläänä, rohkaista, lohduttaa ihmisiä, tehdä hyvää. Totuuden etsijälle tämä voi olla ihanne, mutta se on todellinen ihanne vain silloin, kun siinä ei ole persoonallinen itse mukana, ei mitään ajatusta omasta merkillisyydestä, omasta erikoisuudesta, vaan kun se on ainoa todellinen elämä, ainoa välttämättömyys. Mutta vaikka ihminen siis näin voi tuntea ja ajatella, hän samalla tietää: olen niin kaukana siitä ihanteesta, olen narri, jos sitä nyt yritän. Hänellä täytyy olla jokin pienempi elämäntehtävä. Ja joka tapauksessa ihminen nuorena huomaa, että hänellä täytyy olla jokin tehtävä elämässä. Me kaikki ihmiset olemme sellaisessa asemassa, että meidän täytyy asua, syödä, juoda ja vaatettaa itseämme. Silloin viisaus sanoo ihmiselle: valikoi itsellesi sellainen elämäntehtävä, joka on mahdollisimman lähellä ihannetta, niin kaunis, niin luonnollinen, kuin mahdollista, sellainen elämäntehtävä, johon sinulla on taipumusta, johon sinun kykyisi viittaavat. Älä heti antaudu elämän pyörteeseen, älä ajattele, että sinun pitää saada rahaa; lykkää kaikki sellaiset luotasi ja ajattele, että ne ovat toisarvoisia asioita, sillä ensimmäinen kysymys on, mikä työ minun on suoritettava. Jos kuolen nälkään sitä työtä tehdessäni, mitä se tekee; olenhan ollut kuin sotilas, joka kuolee taistelutantereella. Miksi minun täytyisi tehdä jotakin huonoa vain sitä varten, että pysyisin hengissä? Elämän viisaus sanoo nuorelle ihmiselle: tee sellaista työtä, johon sinulla on taipumusta, jossa tunnet voivasi saada aikaan jotakin hyödyllistä; harkitse ja mieti ensin.

Mutta sitten useimmat ihmiset, totuuden etsijät, teosofit, ovat saaneet kohtalolta kuin jonkin elämäntehtävän, ovat kuin keskellä aivan tiettyä elämää. Mitä viisaus sanoo heille? Se sanoo: jos tunnet, että sinun työsi on oikea, rehellinen, hyvä, tarpeellinen silloin, jos tahdot käydä viisautta kohti, tule vielä etevämmäksi työssäsi, täytä vielä paremmin tehtäväsi. Et kulje ihannetta kohti, jos alat jotakin laiminlyödä, vaan ihannetta kohti kuljet ainoastaan sillä tavoin, että koetat vielä paremmin suorittaa jokapäiväiset tehtäväsi. Jos olet emäntänä talossa, tule vielä paremmaksi emännäksi, iloiseksi emännäksi, ole kuin äiti kaikille. Jos teet jotakin muuta työtä, suorita se vielä paremmin kuin ennen. Ei sinun tarvitse ajatella: »Minä olen teosofi. Mitä minun pitää tehdä, että se olisi oikein teosofista. Ei tällainen konttorityö ole mitään; pitäisi olla jotakin muuta hommaa.» — Ei pidä niin ajatella. Nuo »muut hommat» voivat tulla sinulle, mutta meidän ei tarvitse mennä etsimään mitään hommia itsellemme, vaan meidän on tuotava teosofia juuri siihen jokapäiväiseen elämään, mikä meillä on. Se on asia numero 1. Ja ainoastaan sillä tavoin voimme vapautua suurempaan välttämättömyyteen. Eikä vapautta ole muualla kuin välttämättömyydessä. Ei ole mitään iloa ihmiselle muusta elämästä kuin siitä, että hän tuntee, että jokin korkeampi voima on pannut hänet tekemään juuri sitä työtä: ainoastaan silloin se tuottaa tyydytystä. Kyllä teosofille tulee erikoisia velvollisuuksia sitten, mutta ne tulevat lisävelvollisuuksina jokapäiväiseen elämään: tulee looshityö tai muuta, joka siis on lisätaakkana elämässämme. Ja meidän täytyy ajatella: taakka lisääntyy, ei meidän huvimme lisääny; ne saavat jäädä. Enemmän tulee taakkoja, tehtäviä, velvollisuuksia, kärsimyksiä, mutta enemmän tulee myös omantunnon rauhaa, sisäistä iloa, ja se on ainoa palkinto. Ei meidän tarvitse ajatella, että taivaasta alkaa tippua kultarahoja, että paistetut varpuset lentävät suuhumme, ei, kaukana siitä, elämä ei ole leikkiä. Elämä on risti, ja meidän on saatava ruusut siinä puhkeamaan. Jeesus on sanonut: »Kun otatte ristinne ilolla, niin siinä puhkeavat ruusut» tai »minun kuormani on keveä ja ikeeni suloinen.» Jokapäiväiset velvollisuudet lisääntyvät, kun tahdomme kulkea ihannetta kohti, kun me yhä paremmin opimme suorittamaan entisiä velvollisuuksiamme. Eivät tavalliset ihmiset kadulta tahdo tulla meidän piiriimme istumaan ko-

kouksissa, kun saavat istua elokuvissa ja nähdä, minkälaista itse elämä on. Niin maailman ihmiset ajattelevat. Sentähden se, että me kokoonnumme kokouksiin ja luentotilaisuuksiin, osoittaa, että me tahdomme enemmän taakkaa, tahdomme suorittaa mahdollisimman hyvin jokapäiväiset velvollisuutemme, että meillä olisi tilaisuuksia ja aikaa suurempiin taakkoihin, niihin, joita jumalaiset olennot kantavat. Kysymys on siitä, että me tulisimme niin eteviksi työtovereiksi tai vaallisten ihmisten kanssa, että saisimme vielä suurempia taakkoja korkeammalta taholta, vielä suurempia tehtäviä. Ja juuri tässä uskollisuus on tärkeä. Ei paljon merkitse se, että minut nostetaan kunniaistuimelle, ei, suurempaa on se, että saamme enemmän taakkaa kannettavaksemme. Suurinta on, kun ihminen on aivan kuin nääntyä kaikenlaisten velvollisuuksien, taakkojen alle; hänelle on silloin uskottu paljon. Ja kun tahdot olla uskollinen pienessä, silloin saat lisää, ja kun jumalaiselta taholta annetaan lisää, silloin tulee enemmän onnea ja rauhaa.

Kun me tällä tavoin opimme ottamaan vastaan henkisiä tehtäviä, vaikka se voi olla aineellisessa muodossa, opimme liittymään ihmisten pariin, jotka kulkevat jotakin tietä, silloin meille myös alkaa selvitä suuremmissa piirteisä koko inhimillinen elämä. Silloin voimme myös ymmärtää sen seikan, josta olen paljon puhunut, että me, jotka olemme liittyneet tällaiseen henkiseen liikkeeseen, olemme kutsutut erikoiseen työhön, tehtävään, joka käsittää tämän näkyvän maailman, samalla kuin se koskee myös näkymätöntä maailmaa. Välttämättömyydessä näkyy olevan, että nyt luodaan uusi, hengen aatelisto, inhimillinen aatelisto. Vanha aatelisto on jo kadottanut arvonsa, veri ei ole enää puhdasta sinistä, siihen on sekoittunut liian paljon vettä ja punaista. Nyt luodaan uusi aatelisto, joka voi olla mukana uudessa sivistyksessä, uuden ihmiskunnan luomisessa. Tähän uuteen aatelistoon kutsutaan meitä kaikkia, sillä se luodaan sisästä päin. Aatelistet olivat alkuaan niitä ihmisiä, jotka olivat toisten yläpuolella, kaikin puolin etevämpiä kuin toiset, he olivat kuin toisten palvelijoita, mutta samalla hallitsijoita juuri sentähden, että olivat henkisesti etevämpiä. Aatelinen ei voinut pettää; hänen sanansa oli pätevä; aatelinen oli kuninkaan veroinen; hän saattoi näyttää toisille tietä.

Uusi aatelisto on se, joka tulee olemaan asioiden etunässä uudessa sivistyksessä. Kun Jeesus sanoi opetuslapsilleen, että he tulevat istumaan 12:n tuomarin istuimella, niin siihen oli kätkeyty salaisuus. Tuleva inhimillinen aatelisto tulee luomaan vapaampia, jalomielisempiä olentoja.

Esitelmä 16. IV 1927

Hyvinkää 1960

Digitalisoitu näköispainos 2006

